



MSTT-352022

Igazolás

Alulírott Bendiner Nóra, mint a Magyar Sporttudományi Társaság ügyvezetője igazolom, hogy Fésüs Ádám (Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar, Sporttudományi és Testnevelési Intézet, Pécs) részt vett a XIX. Országos Sporttudományi Kongresszuson (Szeged, 2022. június 8-10.) és megtartotta „Térd- és medencestabilizáció mechanizmus időbeli kifejeződése unilaterális felugrásnál” című előadását a „Biomechanika” szekcióban.
Budapest, 2022. június 20.



Bendiner Nóra
ügyvezető

Már több, mint
25 éve
az egészség és a teljesítmény
szolgálatában

A valódi angol beteg – Almásy László „sportélete”

Farkas Ágnes

Magyar Olimpiai és Sportmúzeum - Nemzeti Sportközpontok,
Budapest

E-mail: farkasfal1@gmail.com

Bevezetés

A kilenc Oscar-díjat nyert film címszereplőjének neve felbukkan pilótaként, valamint az 1920-as évek magyar autó- és túraautó versenyének legnevesebb versenyzői között is. Hogyan alakult Almásy sportpályafutása Magyarországon? És milyen hatással volt a sebesség és a repülés iránti szenvedélye későbbi életére?

Anyag és módszerek

Kutatásaimat a Magyar Olimpiai és Sportmúzeum könyvtárában, az Országos Széchényi Könyvtárban, a Testnevelési Egyetem könyvtárában, valamint internetes oldalak (például Arcanum) segítségével végeztem.

Eredmények

Almásy autóvezetés és főként repülés iránti vonzalma a mindig újat kereső és felfedezni vágyó, a kötöttségeket és a veszélyt nem ismerő ember nyughatatlanságával párosult. A sport éppen ezért úgy képezte élete integráns részét, hogy a szórakozás mellett szenvedélyes megismerési vágyát, azon keresztül pedig a tudományt is szolgálta.

Következtetések

Se nem gróf, se nem angol és végképp nem megégett beteg. Almásy László eddig kevésbé ismert sportolói pályafutása kiemelkedőnek számít a honi autósport hőskorában. Személyisége és élete pedig százszor izgalmasabb és színesebb, mint ami róla az öt megidéző regényben, illetve az abból készült világhírű filmben élénk tárul.

Kulcsszavak: Almásy László, angol beteg, autóversenyezés, motorsport, repülés, Sváb-hegyi versenyek, Szahara

Európai „jógyakorlatok” a sportszakemberképzésben és továbbképzésben a gyermek- és ifjúságvédelem területén a sportban

Farkas Judit, Soós István

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Budapest

E-mail: farkas.judit@tf.hu

Bevezetés

A Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetemen 2022. január eleje óta működik a Preventív gyermek-, ifjúság- és szakembervédelem a sportban (GYISZVÉD) kutatócsoport. Megalakulását indokolja egyrészt a hazai sportban a közelmúltban felszínre került diszfunkcionális pedagógiai esetek háttérének tudományos elemzése, másrészt a bevált európai gyakorlatok adaptálása. Összetett céljai, kutatásai és várt eredményei közül az előadásban azt emeljük ki, hogy milyen joggyakorlatokat sikerült feltérképezni, melyek keretében a sportszakemberek számára tematikus képzéseket biztosított, illetve, hogy a képzési rendszerek kialakulásának milyen szakmai, szabályozási háttere volt/van. Az előadók, akik korábban több ilyen külföldi képzésen részt vettek, személyes tapasztalataikat is megosztják.

Anyag és módszerek

A kutatócsoport egyik célja a nemzetközi szabályozások, jó gyakorlatok feltárása és összegyűjtése jogi, etika, sportági

területekről – szakszövetségi és egyesületi szintekről. Az alkalmazott módszerek nagy része szekunder típusú: dokumentum- és jogszabáylelemzés desk research és szervezeti vezetőikkel történő kapcsolatfelvétel segítségével, valamint a személyes tapasztalatszerzés, képzéseken való részvétel segítségével.

Eredmények

A kutatás gyakorlati hozadéka többértű. Prevenció és oktatási anyagok készítése különböző célcsoportok (gyermek, szülő, sportszakember, sportszervezet) részére. Fontos eredmény, hogy a sportszakembereknek hatékony megoldási módokat kínálunk, etikai és viselkedési eszköztárat biztosítunk számukra a gyermekek jogainak képviselése és védelme érdekében. A beavatkozási terület feltérképezésével a sportszakemberek képzésébe és továbbképzési rendszerébe gyermekvédelmi szempontokat kívánunk beemelni, a jogalkotó számára normatív javaslatlétellel élve, hozzájárulva ezzel a sport állami és önszabályozási környezetének fejlesztéséhez.

Mivel a teljes kutatási program keretében megtörténik a sportolók, sportszakemberek bántalmazással kapcsolatos ismerethorizontjának feltárása és az áldozattá válás rizikófaktorainak azonosítása is, azzal, hogy megismerjük a nemzetközi joggyakorlatokat. A megoldások széles tárházát alkalmazhatjuk a hazai sportszervezetek számára készülő etikai kódexek, pedagógiai programok és bántalmazási esetekkel kapcsolatos eljárásrendjének kialakítása vagy a meglévők aktualizálása során. A sportszervezetek részére kizárólag a gyermek és ifjúsági sport biztonságát szolgáló tartalmak kerülnek fejlesztésre, az előadásban nem ismertetett további kutatási adatfelvételek ezen dokumentumok összeállítását (is) szolgálják. A teljes kutatási projekt kizárólag jövőbeni preventív rendszerek, tájékoztatási és oktatási csatornák, szakmai tartalmak kialakításával foglalkozik.

Kulcsszavak: sportszakember-képzés, nemzetközi joggyakorlat, gyermekvédelem a sportban

Térd- és medencestabilizáció mechanizmus időbeli kifejeződése unilaterális felugrásoknál

Fésüs Ádám, Sebesi Balázs, Ivusza Patrik, Gáspár Balázs, Varga Mátyás, Váczi Márk

Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar,
Sporttudományi és Testnevelési Intézet, Pécs

E-mail: fesusadit14@gmail.com

Bevezetés

Korábbi tanulmányokban olvasható, hogy a térdvalgus irányba történő elmozdulása következtében megnövekszik az elülső keresztszalagra (ACL) eső húzóerő, amely az elülső keresztszalag sérüléséhez vezethet. A térdízület stabilizációjáért a passzív- és az aktív stabilizátorok felelősek. Egy felugrás, vagy leérkezés során az aktív stabilizátorok (izmok) aktiválódnak a stabilitás fenntartása érdekében. Ismert tény, hogy a térdízület stabil helyzetének fenntartásáért 85%-ban az ACL felelős, ezért a térd elsődleges passzív stabilizátorának tartjuk. Az egyik leggyakoribb elülső keresztszalagszakadáshoz vezető sérülési mechanizmus unilaterális támaszhelyzetek során a térd túlzott mediális irányba történő elmozdulása. Ennek megakadályozásához különböző izmok aktivációja és megfelelő kondíciója elengedhetetlen. Korábbi kutatásunk során tapasztaltuk, hogy a m. gluteus medius (GM) aktivációjának mértéke fordított kapcsolatban van a dinamikus térdvalgus mértékével. Jelen kutatásunk során azt vizsgáltuk, hogy unilaterális felugrások alatt a térd- és medencestabilizátor izmok bekapcsolódási sorrendje összefüggésben van-e a mozgáskinematikai paraméterekkel, nevezetesen a térdvalgus és a medencebillenés időbeli alakulásával.

Anyag és módszerek

Vizsgálatunkban 15 rendszeresen sportoló, műtétet igénylő térdízületi sérüléssel nem rendelkező testnevelés szakos férfi hallgató vett részt. A vizsgálati személyek egy unilaterális felugrás tesztet hajtottak végre, amely során vizsgáltuk a térdvalgus-, és a térdhajlítás mértékét, időbeliségét, valamint különböző izmok (m. gluteus medius (GM), m. vastus lateralis (VL), m. biceps femoris (BF)) EMG aktivitását és aktivációjuk időbeliségét.

Eredmények

Az izmok EMG aktivitásának vizsgálatakor azt tapasztaltuk, hogy az aktiváció időbeliségében erős kapcsolat figyelhető meg. Erős szignifikáns kapcsolat figyelhető meg a GM és a BF aktivációs sorrendje között. Erős szignifikáns összefüggés van a maximális térdvalgus bekövetkezésének ideje, valamint a BF és a GM EMG csúcserő ideje között. Elemzéseink során azt tapasztaltuk, hogy minél később aktiválódik a GM annál nagyobb lesz a térd mediális irányba történő elmozdulása (dinamikus térdvalgus). A kinematikai paraméterek vizsgálata során szignifikáns kapcsolatot találtunk a medence billenés- és hajlítás csúcserőideje, valamint a térdhajlítás mértéke és a térdvalgus csúcserőideje között.

Következtetések

A GM és BF aktivációs sorrendje erősen befolyásolja a térdvalgus mértékét, tehát meghatározó szerepe van a térd stabilitásában. Megállapítható, hogy minél korábban aktiválódik a GM, annál stabilabb lesz a térdízület a felugrások során. Feltételezzük, hogy unilaterális támaszhelyzeteknél a GM megfelelő mértékű és idejű EMG aktivitása csökkenti a térdvalgus mértékét, így a súlyos térd sérülés rizikóját is.

Kulcsszavak: EMG, térd valgus, m. gluteus medius, m. biceps femoris, unilaterális felugrás

A 2022. évi férfi kézilabda Európa-bajnokságon részt vevő csapatok eredményességi faktorainak összehasonlító vizsgálata

Filó Csilla

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Pécs

E-mail: csilla.filo@etk.pte.hu

Bevezetés

A férfi kézilabda sportág az elmúlt évtizedben újabb paradigmaváltáson ment keresztül. A nagy testtömegű távoli zónából átlövő játékosok meghatározó jellege háttérbe szorult, az évtized közepére a szélsőjátékosok szerepe felértékelődött. Az átlövő játékosok kiválasztásának módszertana megváltozott, a prioritás a dinamikus mozgás lett. A versenysorozat tíz legjobb góllövőjének átlagmagassága 185 cm, testsúlyuk átlaga 86 kg, amely szintén bizonyítja a játékosokkal szembeni elvárások szemléletváltását a sportágon belül. Kutatásunkban feltételeztük, hogy a versenysorozaton elért helyezéseket meghatározta a mérkőzéseken mutatott lövések hatékonysága és a védekezésben elkövetett progresszív büntetések ideje (H_1). A korábbi évtizedek kutatásaival ellentétben, ezen a világtornán nem mutatkozik lényeges eltérés a távoli zónából szerzett gólok és a kapuelőter közeli helyekről szerzett gólok számában (H_2).

Anyag és módszerek

Az EHF által közzétett statisztikai adatbázis felhasználásával (24 résztvevő csapat, 323 játékos) adattranszformáció után változókat képeztünk (hatékonyság, helyezés, lövéstávolság, védekezési hatékonyság). Nem paraméteres korreláció (Spearman rho), lineáris regresszió és Khí-négyszet próba segítségével igazoltuk a hipotéziseinket ($p < 0,05$).

Eredmények

Az elért eredmények és a mérkőzéseken mutatott hatékonyság tekintetében a Spearman korreláció R értéke -0,46, ami közepes erősségű szignifikáns ($p = 0,02$) kapcsolatot jelez. A védekezés tekintetében a progresszív büntetések ideje szintén szignifikáns ($p = 0,014$) közepes kapcsolatot ($R = 0,49$) mutat az elért helyezés tekintetében. Az elvégzett varianciaanalízis nem mutatott jelentős különbséget a sikeres támadás befejezések helye között ($p = 0,6$), az utána elvégzett Khí-négyszet próbával igazoltuk, hogy a mérkőzéseken szerzett gólok (6 m, 9 m, gyors támadás) tekintetében aszociációs kapcsolat van ($p = 0,00$).

Következtetések

A világtorna után publikált adatok alapján kijelenthetjük, hogy az Európa-bajnokságon szereplő csapatok teljesítményét meghatározta a támadások sikeressége és a progresszív büntetések alacsony száma, az a csapat végzett előrébb, akinek hatékonyabb volt a támadása lövés kísérlet és szerzett gól tekintetében, és a hátrányban töltött ideje is alacsonyabb volt. A versenysorozatot már nem a távoli zónából szerzett gólok befolyásolták, a kapuelőter közeléből szerzett gólok megnövekedett száma, megváltoztatta a tradicionális zónából szerzett gólok megoszlását.

Kulcsszavak: férfi kézilabda, Európa-bajnokság, lövés hatékonyság, paradigma váltás, korreláció

Sportolási szokások és testneveléssel kapcsolatos attitűdök vizsgálata a Covid-19 időszakában

Fintor Gábor

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, Debrecen

E-mail: fintor.gabor@gmail.com

Bevezetés

Számos hazai és nemzetközi tanulmány bizonyítja a rendszeres sportolás jótékony hatásait az egészségmagatartásra vonatkozóan (Földesiné, 2008; Shephard és mtsai, 2013), ugyanakkor a magyarokról általánosságban elmondható, hogy keveset sportolnak (Gál, 2008; Perényi, 2014; Magyar Ifjúságkutatás, 2016).

A szocializációs szinterek közül a család mellett az intézményes nevelés-oktatás – a 2012-ben bevezetett mindennapos testnevelés – járulhat döntően hozzá, hogy az egészségfejlesztő célok megvalósuljanak a sportoláson keresztül (Bognár és mtsai, 2005; Rétság, 2015; Hamar, 2016).

Anyag és módszerek

Az elemzés alapját egy országos reprezentatív survey felmérés adja, melyet a Társadalomkutatási Intézet végzett a megbízásunkból telefonos megkérdezéssel 2021. július 20. és augusztus 8. közötti időszakban. A minta a magyar lakosság 18 éves, vagy ennél idősebb tagjaira érvényes. Az elemzésbe bevont minta nagysága 1 015 fő. A minta többlépcsős rétegzett valószínűségi mintavétel eredményeként jött létre, mely alapján a kapott eredmények általánosíthatók a teljes magyar populáció hasonló csoportjaira nézve különböző változók (nem, településtípus, iskolai végzettség) mentén.

A kutatásunk célja egyrészt a sportolási szokások felmérésére irányult, másrészt vizsgáltuk a megkérdezettek, a mindennapos testneveléssel kapcsolatos attitűdjét.

Eredmények

A lakosság döntő többsége (71%) egyáltalán nem sportol, ugyanakkor érdekes, hogy ebben a Covid-19 járvány csekély szerepet játszik. A sportolási szempontból aktívak jellemzően a férfiak, a magasabban iskolázott, és a nagyobb tele-